

Erdei Irén dr.^{1,3}, Juhász István dr.^{2,3} Debreceni Egyetem OEC, ¹Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Tanszék, ²FOK Fogorvosi Műtéti Koordináló Tanszék, ³Bőrgyógyászati Klinika, Debrecen

Az égési sebek ellátása

AZ ÉGETT BETEGEK KOMPLEX ELLÁTÁST IGÉNYELNEK, AMELYNEK FONTOS ELEME A SEBELLÁTÁS. A SÚLYOS ÉGÉSI SÉRÜLTEK KEZELÉSE INTÉZETI ELHELYEZÉST IGÉNYEL. A SZERZŐK ISMERTETIK AZ ÉGÉSI SEBEK FAJTÁIT, AZ ÉGÉS SÚLYOSSÁGÁT MEGHATÁROZÓ ÉGÉSI MÉLYSÉGET, KITERJEDÉST ÉS A SEBKEZELÉS ALAPJAIT.

Az égési seb mélységét tekintve lehet **I. fokú** felszínes égés (hyperaemia és erős fájdalom), **II/a fokozatú** felületes részleges mélységű (hólyagok, jó vérellátású sebalap, erős fájdalom), **II/b fokozatú** mély részleges mélységű (sápadt fehér sebalap, mérsékelt fájdalom), **III. fokú** teljes mélységű (fehéres/barnás, a sérült idegvégződések miatt fájdalommentes), Súlyos égési sérülésnek számít még a kezek, lábak, gáttáj, arc égése, légúti égés. Az elektromos égéshez társulhat ritmuszavar, valamint izomelhalás következtében vesekárosodás. Az égési sérülés súlyosságát a seb mélysége mellett annak kiterjedése határozza meg. A teljes testfelszín 100%-nak felel meg, míg a beteg tenyerével mért terület 1%-nak. Gyermekeknél 5%, míg felnőtteknél 10% testfelszín fölött javasolt intenzív kezelés, de III. fok esetén már 1%-nál is.

Az égési sebek kezelése

Az égési sebet egy stasis zóna veszi körül, amely a szisztémás keringéssel és a mikrocirkulációval együtt változik. A seb mélyülhet, de javulhat is. Az égés mélységének csökkentésére és egyben a fájdalom

csillapítására, sürgősségként hűtés javasolt kb. 20 °C-os vízzel. Kisebb a hypothermia veszélye, ha speciális hűtő gélt (pl.: Water-Jel® [1]) alkalmazunk. A hűtés csökkenti az égett bőr reaktív ödémáját és a szövetek enzimikus degradációs folyamatait, így megakadályozza a sérülés elmélyülését (2). A hűtés után a sebet pvp-jódot, vagy octenidin-hidrokloridot tartalmazó fertőtlenítő oldattal ecseteljük. A sebkezelő anyagokkal szembeni elvárás, hogy legyen antimikrobás hatású, és ne legyen toxikus a hámsejtekre. A legújabb sebgyógyulási elmélet szerint a nedves sebkörnyezet a legalkalmasabb a gyógyuláshoz. Enyhe nedves kamra effektust biztosíthatnak az antiszeptikus krémek, pl. pvp-jód tartalmú Betadine®/Braunovidon®, ezüstszulfadiazin hatóanyagú Dermazin®/Laluset®. Ezek kocsonyás réteget képezve a seben lefedik a szabad idegvégződéseket. A cink-hyaluronát tartalmú gél, amely Curiosa® néven került forgalomba, az arc nyitott kezeléséhez is kiválóan alkalmas felületes égés esetén (3). Optimális sebgyógyulási viszonyokat biológiai kötőszerekkel (pl. szilikonnal [Mepitel®] vagy hidrokolloiddal [Hydrotul®] bevont háló, ezüstöt tartalmazó alga [Silvercel®] vagy hydrofiber [Aquacel

Ag®]) biztosítunk. Az arc részleges mélységű égésénél e speciális kötőszerekkel, szövetmegtartó attitűddel kiváló kozmetikai eredményű gyógyulás érhető el. Használatuk csak intenzív körülmények között javasolt, mert a kötőszövet szükségeségét égési szakember állapíthatja meg. Az égett felszín optimálisan fölfelé tekint és a terület alá van polcolva az ödéma csökkentése miatt. Nyílt sebészettel a fertőzés veszélye miatt tetanusz profilaxist alkalmazunk. A gyógyult, de heges bőrt nyomás terápival és hegkezelő anyagokkal, pl. növényi kivonattal (Contractubex®) vagy szilikon gél stifttel/lappal (Prosil®, Dermatrix®) javasolt kezelni és fényvédőt alkalmazni.

Az égési sérült ellátása tehát komplex feladat, amely magában foglalja a sürgősségi ellátás (légútbiztosítás, sokktalanítás, necrotomia, fasciotomia, intenzív monitorozás) mellett a sebkezelés különböző fázisaiban a műtéti kezeléseket (necrectomia, bőrtranszplantáció), a sebgyógyulást elősegítő plazma-, nyomelem-, vitaminpótlást, mesterséges táplálást, fluidizációs terápiát, speciális kötőszerek és sebkezelő anyagok alkalmazását az infekciókontroll szabályainak betartása mellett, valamint a rehabilitáció részeként az égési hegek kezelését.

Irodalom

1. Szabó É, Szép I, Erdei I, Szincsik N, Páldeák L, Hunyadi J, Juhász I. Tapasztalataink hűtőgél égési elsősegélyben történő alkalmazásával. Magyar Mentésügy 1999; 18 (4): 53-59.
2. Az Egészségügyi Minisztérium szakmai protokollja az égési sérültek ellátásáról 1999.
3. Juhász I, Z Péter, I Erdei Treatment of partial thickness burns with Zn-hyaluronan: lessons of a clinical pilot study. Ann Burns Fire Dis 2012; 25 (2): 82-85.